

Üniversite Öğrencilerinin İntihal Algısı

Plagiarism Perception of University Students

Kevser Topçu¹ , Havva Hidayet Gürer¹

¹Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi, Muhasebe Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

ORCID: K.T. 0000-0003-0269-1573; H.H.G. 0000-0003-4251-4854

ÖZ

Bu makalede üniversite öğrencilerinin intihal algısı incelenmiştir. Araştırmada veriler anket tekniğiyle toplanmıştır. Devlet üniversitesi ve vakıf üniversitelerinde eğitim gören 92 öğrenciye sorulan sorularla öğrencilerin intihal konusundaki genel bilgi durumları, intihal kavramı hakkındaki bilinçli olup olmadıkları, intihale neden olan sebepler ve intihali engellemek için öneriler hakkındaki görüşleri incelenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre üniversite öğrencilerinin intihal konusunda genel bir bilgiye sahip oldukları, intihal kavramını öğrencilerin çoğunluğunun lisans eğitimi sırasında öğrendikleri, intihal kavramı konusunda bilinçli oldukları, öğrencilerin intihal unsurlarını bilmemesi, ödev yaparken kolaya kaçması, intihal mevzuatlarıyla ilgili fikir sahibi olmamaları, intihali suç olarak görmemeleri, yabancı dil eksikliği ve internette bilgiye erişimin kolay olması gibi nedenlerin intihale neden olduğunu göstermektedir. Ayrıca öğrenciler intihali önlemek için öğretim elemanları tarafından yeterli eğitimin verilmesi ve öğrencilerin bilinçlendirilmesi gerektiğini düşünmektedirler.

Anahtar kelimeler: İntihal, İntihal Algısı, Üniversite Öğrencileri

ABSTRACT

In this article, university students' perceptions of plagiarism are examined. The data in the research are collected by the questionnaire technique. By the questions asked to the students studying at some state and private universities, the students' general information about plagiarism, if they are conscious of the concept of plagiarism, the causes of plagiarism and the students' suggestions to prevent plagiarism are examined. The data obtained in the result of the research show that university students have general information about plagiarism, the majority of the students have learned of the concept of plagiarism during undergraduate education, they are conscious of the concept of plagiarism, some reasons such as that the students do not know of the points of plagiarism, they seek the easy way to do homework, they don't know well the laws of plagiarism, they don't regard plagiarism as a crime, they have lack of foreign languages and the internet has an easy access to information, lead to the plagiarism. Besides, the students think that instructors should give education adequately in order to prevent plagiarism, and so they should raise the awareness of the students.

Keywords: Plagiarism, Perception of Plagiarism, University Students

1. Giriş

Günümüz toplumunda bilimsel çalışmaların yeri yadsınamayacak kadar önemlidir. Gelişen dünya ve yeni düzen sonucunda insanların kendini ve toplumu geliştirme ihtiyacı gittikçe artmakta dolayısıyla akademik çalışmalar da nicelik olarak artış göstermektedir. Ancak burada önemli olan akademik çalışmaların niceliksel artışı olmamalı, niteliksel artışı ön planda tutulmalıdır. Çalışmalarda niteliksel olarak gelişimin söz konusu olabilmesi için bazı etik kurallar bulunmalıdır. Bilimsel araştırma ve yayınlarda göz önünde tutulması gereken ise, bilimsel etik kurallarıdır. Bu kuralların amacı; bir başkasının düşüncesi ya da çalışmasını korumak ve yeni fikirlerin oluşmasına ortam hazırlamaktır. Bu minvalde gerekli

Başvuru/Submitted: 08.07.2019 **Kabul/Accepted:** 21.07.2019

Sorumlu yazar/Corresponding author: Kevser Topçu / kevsertopcu85@gmail.com

Atıf/Citation: Topçu, K. ve Hidayet-Gürer, H. (2019). Üniversite öğrencilerinin intihal algısı. *Muhasebe Enstitüsü Dergisi - Journal of Accounting Institute*, 61, 83-91. <https://doi.org/10.26650/MED.2019588702>

araştırmalar ve literatür çalışmaları yapıldığında konuyla ilgili en büyük engellerden birinin intihal kavramı olduğu gözlenmiştir.

İntihal; Türk Dil Kurumunun Genel Türkçe Sözlüğünde “Başkalarının yazılarından bölümler, dizeler alıp kendisininmiş gibi gösterme veya başkalarının konularını benimseyip değişik bir biçimde anlatma (aşırma)” olarak tanımlanmıştır. İntihal kasıtlı ve kasıtlı olmayan şekilde olabilir. Kasıtlı intihal öğrencilerin elde ettikleri kaynaklara bilerek, farkında olarak atıf yapmadan, kaynak göstermeden ödevlerinde, projelerinde yer vermeleridir. Kasıtlı olmayan (bilinçsiz) intihal ise bir yazarın intihalden kaçınmak için yeterli becerilere sahip olmamasına veya başkasına ait olan fikirleri iyice özümseyerek kendisine aitmiş gibi zannetmesine bağlı olarak yapılmış intihaldir (Avaroğulları, 2012 S.96).

İntihale neden olan pek çok durum bulunmaktadır. Yapılan bir araştırma Türk öğrencilerinin üniversiteye bir araştırmanın nasıl yapılacağı ile ilgili herhangi bir eğitim almadan başladıklarını göstermektedir (Ünal ve Uçak, 2017). Özden ve Özden’in (2015) çalışması incelendiğinde öğrencilerin büyük çoğunluğunun sergiledikleri davranışın akademik usulsüzlük olduğunu bildiklerini, bir kısmının ise bu davranışlarını akademik usulsüzlük olduğunu bilmediklerini, davranışlarının akademik usulsüzlük olduğunu bilmeyen öğrencilerin büyük kısmının ise bilselerdi bu davranışı yapmayacaklarını ifade ettikleri belirtilmiştir. Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) tarafından hazırlanan akademik ortamdaki etik dışı davranışları konu alan raporda intihale neden unsurlar dört başlık altında toplanmış ve öğrencilerin intihal yapma nedenlerinin ilkinin eğitim eksikliği olduğu belirtilmiştir (TÜBA 2002). Türk öğrenciler üzerine yapılan bir araştırma göstermektedir ki öğrenciler en fazla farkındalık eksikliği ve araştırma yapma bilgi ve becerilerinin yetersizliği nedeniyle intihal yapmaktadır (Erkaya, 2009). İntihale neden olan sebepler; içeriğin çok yoğun olması, yüksek not alma isteği, dersi/konuyu anlamamak, yardıma gereksinim duymak, başarısız olma korkusu, yeterli zamanın olması ancak çok çalışmamak, intihalin neleri kapsadığını bilmemek, ders geçme kaygısı, intihal kapsamındaki davranışların arkadaşlar arasında yaygınlığı, üniversite öncesinde ve üniversitelerde bu konuda yeterince eğitim verilmemesi, intihal nedeniyle uygulanacak yaptırım ve cezaların bilinmemesi veya ceza ya da yaptırımın uygulanmaması, öğretim elemanlarının intihali saptamaması/saptayamaması, ödevlerle ilgili geri bildirimde bulunulmaması, ödevlerin öğretim elemanları tarafından okunmadığı kanısı, internetten bilgiye ulaşımın kolay olması ve internetteki bilgilerin anonim bilgi gibi benimsenmesi (Özden ve Özden, 2015; Ünal ve Uçak, 2017; Avaroğulları ve Ata, 2013; Avaroğulları, 2012) şeklindedir.

İntihale başvurma nedenlerinden biri de, intihal kavramının tam anlamıyla bilinmemesinden ileri gelmektedir. Konuyla ilgili literatür incelendiğinde, Çakmak (2015) aktarımına göre; Henderson (2011), lisans öğrencilerinin, kavram yanlışlarından dolayı gerçekleştirdikleri intihal davranışlarını incelediği araştırmasında, öğrenciler arasında en yaygın görülen kavram yanlışlığı olarak; eğer sadece doğrudan kaynağın kelimeleri kopyalanıyorsa, ancak o zaman yararlanılan kaynağa atıf yapılması gerekir şeklinde düşündüklerini ortaya çıkarmıştır. (Çakmak, 2015, S. 219). Henderson (2011)’nin lisans öğrencilerinde var olduğuna dikkat çektiği bir diğer kavram yanlışlığı da, öğrenciler araştırma ödevlerinde eğer sadece birkaç kelimeyi kaynak göstermeden alıntı yapmışlarsa bunu bir suç olarak görmezken, ancak ödevlerinin büyük bir kısmında kaynak göstermeden alıntı yapmışlarsa bunu suç olarak görmektedirler. Henderson, bunun da yanlış bir düşünce olduğunu belirtmektedir. Ahmad ve diğerleri (2012) de, yabancı öğrencilerin (ana dillerinde eğitim almayan öğrenciler) intihal ile ilgili algılarını inceledikleri çalışmalarında, Henderson (2011)’nin belirttiği kavram yanlışlığına benzer bulgular elde etmişlerdir. Ahmad ve diğerlerinin çalışmasında da öğrenciler, kaynağın ne kadarını kopyaladıklarında alıntı vermeleri gerektiği konusunda kararsız kalmaktadırlar. (Çakmak, 2015, S. 220).

Türkiye’de intihal ile ilgili farklı boyutlarda çalışmalar bulunmaktadır. Uçak ve Ünal’ın (2017) intihal ile ilgili yaptıkları çalışmada katılımcı olan öğrencilerin %96’sının intihal kavramını bildiğini ancak katılımcıların çoğunluğunun intihal kavramını ilk kez lisans eğitimleri sırasında duyduğunu ve katılımcıların kavramı bilse dahi kavramın kapsamı hakkında pek bir bilgiye sahip olmadıklarını belirtmiştir. Bu durumları; Türkiye’de öğrenciye eğitim sırasında ağır yükler yüklenmesi, intihal hakkında bilinçli olunmayışı, cezaların yetersiz oluşuyla açıklamaktadır.

Avaroğulları’nın (2013) çalışması incelendiğinde; yüksek sınıflarda bilinçlenmenin arttığı ve intihalin azaldığı belirtilirken, en fazla intihal yapan öğrencilerin notları yüksek olan öğrenciler olduğu dikkat çekiyor. İntihal yapmaya yönelen durumlar

arasında; internetten materyallere ulaşmanın daha kolay olacağı, yüksek not alma isteği, intihale ilişkin yeterince bilgiye sahip olmayışları ve yapılan ödevlerin eğitimci tarafından incelenmediği ve bu nedenle fazla çaba göstermenin gereksiz olduğu görüşleri bulunmaktadır.

Çakmak (2015) çalışmasında; öğrencilerin intihal konusunda kavram yanılgısı yaşamaları ve intihale başvuru sonucunda karşılaşacakları yasal yaptırımlardan haberdar olmayışlarını belirtirken, intihali önlemek için; kütüphanelerin, öğretim elemanlarının bilinçli olması gerektiğini açıklamıştır. Bunlara ek olarak bilimsel araştırma yöntemleri derslerine öncelik verilmesi konusunda da açıklamalarda bulunmuştur.

Özden, Özdemir ve Biçer (2015) ise; katılımcı olan öğretmen adaylarının %98'inin yüksek öğretim hayatları boyunca ez az bir kez akademik usulsüzlük yaptığını tespit etmişlerdir. Ayrıca katılımcıların %8,8' inin yaptıkları akademik usulsüzlük sonucunda uyarıldığı belirtilmiştir. Dolayısıyla akademik usulsüzlük çok olmasına rağmen daha azı uyarı almış ve yapılan usulsüzlüğe karşı normal inancı geliştirmişlerdir. Katılımcıların çoğunun akademik usulsüzlüğü bilmediği, bilseleleri yapmaktan kaçınacakları tespit edilmiştir. Usulsüzlük yapmadaki en büyük etmen; çalışma içeriklerinin yoğun olması, yüksek not alma isteği, konuyu algılayamama, ezbere dayalı ödevler olduğu ortaya çıkmaktadır.

2. Yöntem

2.1. Araştırma Metodolojisi

Bu çalışmada nicel bir yöntem olan anket yöntemi benimsenmiştir. Anket yöntemi öğrencilerin intihal konusuna bakışlarını, bu konudaki düşüncelerini ve algılarını anlamak açısından uygun bir yöntem olarak belirlenmiştir. Yöntemin amacı; katılımcıların gizliliğini korumak ve ele alınan konunun niceliksel olarak açıklamasını kolaylaştırmaktır.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini İstanbul'da bulunan devlet ve özel üniversitelerde öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır. Evrenin tamamına ulaşılmasının zaman ve maliyet kaybına sebep olacağı için evrenden örneklem olarak araştırma tamamlanmıştır. Böylece 92 adet katılımcıya ulaşılmıştır.

Tablo 1: Araştırmaya Katılanların Demografik Özellikleri		
ÖZELLİKLER	f	%
Cinsiyet		
<i>Kadın</i>	57	61,96
<i>Erkek</i>	35	38,04
Kayıtlı olunan Öğrenim Durumu		
<i>Önlisans</i>	5	5,43
<i>Lisans</i>	64	69,57
<i>Lisansüstü</i>	23	25,00
Lisans Eğitimi		
<i>Devlet üniversitesi</i>	69	75,00
<i>Vakıf Üniversitesi</i>	23	25,00
Araştırma Yöntemleri Dersi		
<i>Alan</i>	74	80,43
<i>Almayan</i>	18	19,57
İntihal Kavramı		
<i>Lisans öncesi</i>	11	11,96
<i>Lisans</i>	45	48,91
<i>Lisansüstü</i>	7	7,61
<i>Hiç Duymayanlar</i>	22	23,91
<i>Hatırlamayanlar</i>	7	7,61

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan 92 adayın 57’sini (%61,96) kadınlar, 35’ini (%38,04) erkekler oluşturmaktadır. Katılımcılardan 5’i (%5,43) önlisans, 64’ü (%69,57) lisans, 23’ü (%25,00) lisansüstü eğitim programına kayıtlıdır. Öğrencilerden devlet üniversitesine kayıtlı olan 69 (%75,00) ve vakıf/özel üniversitelere kayıtlı olan 23 (%25,00) öğrenci bulunmaktadır. Çalışmaya katılan öğrencilerden araştırma yöntemleri dersini alan 74 (%80,43), almayan 18 (%19,57) öğrenci bulunmaktadır. İntihal kavramını öğrencilerin 11’i (%11,96) lisans öncesi eğitiminde, 45’i (%48,91) lisans eğitiminde ve 7’si (%7,61) lisansüstü eğitiminde ilk kez duyduklarını belirtmişlerdir. İntihal kavramını hiç duymayanların sayısı 22 (%23,91) iken ne zaman duyduğunu hatırlamayanların sayısı ise 7 (%7,61) kişidir.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Araştırmada veri analiz tekniği için SPSS 20.0 (Statistical Packages for the Social Sciences-Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paketi) programından faydalanılmıştır. Araştırma için güvenilirlik testi yapılmış ve aşağıda bulunan “Reliability Statistic” tablosundaki “Cronbach Alpha” değeri 0,759 olarak çıkmıştır. Bu değer 0,7’den büyük olduğu için anketin güvenilir olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 2: Güvenilirlik İstatistikleri	
Cronbach’s Alpha	Örneklem Sayısı
,759	56

Katılımcıların intihal hakkındaki bilgilerini ölçmek için kullanılan anket formu 11 bölümden oluşmaktadır. Anketin ilk altı bölümü katılımcıların demografik özelliklerini içermektedir. Yedinci, sekizinci ve dokuzuncu bölümlerde her bir önerme için “Kesinlikle Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kararsızım”, “Katılıyorum”, “Tamamen Katılıyorum”; onuncu bölümde de “Hiç Uygun Değil”, “Uygun Değil”, “Kararsızım”, “Uygun”, “Çok Uygun” ifadelerini içeren beşli Likert tipinde bir tercih listesi sunulmuştur.

Yedinci bölümde katılımcılara 14 soru yöneltilmiş ve intihal hakkında genel bilgileri ölçümlenmiştir. Sekizinci bölümde katılımcılara 12 soru sorulmuş ve katılımcıların intihal kavramı konusunda bilinçli olup olmadıkları test edilmiştir. Dokuzuncu bölüm katılımcıların intihalın nedenleri konusundaki görüşlerini içeren 15 sorudan oluşmaktadır. Onuncu bölümde ise katılımcılara on soru yöneltilmiş olup, bu sorularla intihale nasıl engel olunacağı ile ilgili katılımcıların görüşleri incelenmiştir.

3. Bulgular

3.1. Öğrencilerin İntihal Hakkındaki Genel Bilgileri

Tablo 3: Öğrencilerin İntihal Hakkındaki Görüşleri					
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Çeviri olan bir kaynağın orijinaline değil çevirenine atıf veririm.	21 %22,83	31 %33,70	23 %25,00	11 %11,96	6 %6,52
Araştırmamda şekil ve/veya grafiklerde yardımcı olan kişi/kişileri belirtmek zorunda değilim.	33 %35,87	33 %35,87	16 %17,39	8 %8,70	2 %2,17
İnternette aldığım yazarı olmayan bilgiye atıf vermem.	19 %20,65	17 %18,48	31 %33,70	16 %17,39	9 %9,78
Açık erişimli makale veri tabanlarından elde edilen bilgilere atıf vermem.	30 %32,61	26 %28,26	28 %30,43	8 %8,70	0 %0,00
Telif hakkını kaybetmiş bir eseri kaynak göstermeden kullanabilirim.	28 %30,43	26 %28,26	20 %21,74	14 %15,22	4 %4,35
Herhangi bir kişiyle yapılan görüşme sonucu elde edilen bilgilere araştırmamda atıf vermem.	30 %32,61	35 %38,04	14 %15,22	10 %10,87	3 %3,26

İnternette sahibi belirsiz olan güzel bir sözü araştırmamda kaynak göstermeksizin kullanabilirim.	16 %17,39	22 %23,91	23 %25,00	22 %23,91	9 %9,78
Araştırmamda “TBMM, 23 Nisan 1920’de kurulmuştur” bilgisini kullanırken atıf vermem.	7 %7,61	7 %7,61	18 %19,57	30 %32,61	30 %32,61
Bir konferansta dinlediğim konuşmacının sözlü ifadesini araştırmamda kullanırken atıf vermem.	19 %20,65	34 %36,96	25 %27,17	7 %7,61	7 %7,61
Konuyla ilgili öğretim üyeleri ile yapılan özel görüşmelerden elde edilen bilgiye atıf vermem.	13 %14,13	24 %26,09	29 %31,52	20 %21,74	6 %6,52
Araştırmamda kullandığım kaynakları kaynakçada belli bir standarda göre belirtirim.	3 %3,26	5 %5,43	7 %7,61	43 %46,74	34 %36,96
Araştırmamda kullandığım elektronik kaynakların erişim tarihini belirtirim.	14 %15,22	19 %20,65	21 %22,83	18 %19,57	20 %21,74
Birebir alıntılarda sayfa numarası vermem.	25 %21,17	31 %33,70	21 %22,83	13 %14,13	2 %2,17
Birebir alıntılarda tırnak işareti kullanmam.	34 %36,96	28 %30,44	19 %20,65	5 %5,43	6 %6,52

Tablo 3’te katılımcıların intihal hakkındaki genel bilgileri ölçümlenmiştir. Tabloyu genel olarak yorumladığımızda deneklerin çoğunun intihal hakkında genel bir bilgiye sahip olduğu görülmektedir. Katılımcılara yöneltilen “İnternette aldığım yazarı olmayan bilgiye atıf vermem” ifadesine katılımcıların çoğu (%33,70, 31 kişi) kararsız kaldığını belirtirken, %20,65 (19 kişi) kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Bu durumdan da anlaşılacağı üzere katılımcıların internette alınan ve yazarı belli olmayan bilgiye atıf verme hususunda bilinçli oldukları gözlenmiştir.

Katılımcılara verilen başka bir durumda da “Araştırmamda “TBMM, 23 Nisan 1920’de kurulmuştur.” Bilgisini kullanırken atıf vermem” ifadesine deneklerin çoğu katıldığını belirtmiştir (%33,61 30 kişi “tamamen katılıyorum”, %33,61 30 kişi “katılıyorum”). Bu ifadeye verilen cevaplar göstermektedir ki; denekler, kesinlik içeren bilgileri kullanırken atıfta bulunma zorunluluğu olmadığını bilmektedirler.

Yine de bazı hususlarda deneklerin eksik bilgiye sahip oldukları gözlenmiştir. “Çeviri olan bir kaynağın orijinaline değil çevirisine atıf veririm” ifadesine katılımcıların çoğu (%33,70 31 kişi) katılmadığını belirtmiştir. Bu da göstermektedir ki, deneklerin çoğu çeviri metinlere atıfta bulunma konusunda yeterli bilgiye sahip değildir.

3.2. Öğrencilerin intihal konusundaki bilinci

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Üniversite eğitimim süresince intihal konusunda gerekli eğitimi aldım.	30 %32,61	17 %18,48	18 %19,57	18 %19,57	9 %9,78
Eğitim hayatımda hocalarım tarafından intihal ve sonuçları hakkında gerekli bilgilendirme yapılmıştır.	22 %23,91	22 %23,91	19 %20,65	20 %21,74	9 %9,78
Üniversitede ders sorumluları tarafından ödev ve/veya araştırmalarda intihal olup olmadığı incelenmekte ve geri bildirim verilmektedir.	23 %25,00	14 %15,22	18 %19,57	31 %33,70	6 %6,52
Ödevlerde intihale rastlandığında cezai işlem uygulanmaktadır.	21 %22,83	17 %18,48	33 %35,87	9 %9,78	12 %13,04
Üniversitelerin akademik etik dışı davranışlara yönelik bilgilendirici mevzuatı vardır.	7 %7,61	10 %10,87	56 %60,87	12 %13,04	7 %7,61
Ödevlerin kopyala yapıştır şekilde yapılması intihal olarak nitelenmez.	34 %36,96	18 %19,57	24 %26,09	11 %11,96	5 %5,43

Eksiksiz bir şekilde kaynakça düzenlemeyi biliyorum.	6 %6,52	21 %22,83	27 %29,35	31 %33,70	7 %7,61
İntihal kapsamına nelerin girdiğini biliyorum.	12 %13,04	15 %16,30	27 %29,34	31 %33,70	7 %7,61
Atıfla ilgili uyulması gereken standartlardan haberdarım.	11 %11,96	16 %17,39	26 %28,26	32 %34,78	7 %7,61
Yaptığım ödev ve/veya araştırmalarda atıf verme standartlarını doğru şekilde kullanırım.	8 %8,10	14 %15,22	32 %34,79	29 %31,52	9 %9,78
Bilimsel araştırma etiği konusunda eğitime ihtiyaç duyuyorum.	6 %6,52	13 %14,13	26 %28,26	31 %33,70	16 %17,39
Atıf ve göndermelerle ilgili eğitime ihtiyaç duyuyorum.	4 %4,35	14 %15,22	23 %25,00	31 %33,69	20 %21,74

Tablo 4’te katılımcıların intihal kavramı ile ilgili bilinç durumu ölçümlenmiştir. Tablonun genel durumuna bakıldığında deneklerin intihal konusunda bilinçli olmadıkları ve bu konuda eğitime ihtiyaç duydukları gözlenmiştir. Bu yorumu destekleyen önemli bir bulgu %33,70 (31 kişi) oranında deneğin “Bilimsel araştırma etiği konusunda eğitime ihtiyaç duyuyorum” yargısına katıldığını belirtmesidir. Aynı şekilde “Atıf ve göndermelerle ilgili eğitime ihtiyaç duyuyorum” yargısına deneklerin çoğunluğu (%33,66 (31 kişi)) katıldığını belirtmiştir.

Her ne kadar katılımcıların intihal konusunda bilinçli olmadıkları gözlemlense de “Ödevlerin kopyala yapıştır şekilde yapılması intihal olarak nitelenmez” yargısına deneklerin çoğu (%36,96 (34 kişi)) katılmadığını belirtmiş böylece katılımcıların kopyala yapıştır şekilde ödev yapılması konusunda bilinçli olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin önemli bir bölümünün (%60,87 (56 kişi)) üniversitelerin etik dışı davranışlara yönelik bilgilendirici mevzuatı konusunda kararsız olması üniversitelerin bu konuya gerekli önemi vermediğine ilişkin bir göstergedir.

3.3. Öğrencilerin İntihalın Nedenleri Konusundaki Görüşleri

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
İntihal kapsamına giren unsurları bilmeme	8 %8,70	7 %7,61	7 %7,61	40 %43,48	30 %32,61
Araştırma/ödev yaparken kolaya kaçma	7 %7,61	5 %5,43	7 %7,61	33 %35,87	40 %43,48
Zamanı iyi yönetememe	8 %8,70	7 %7,61	17 %18,48	35 %38,05	25 %27,17
Çok fazla ödev/araştırma yapmak zorunda olma (iş yoğunluğu)	6 %6,52	15 %16,30	20 %21,74	36 %39,13	15 %16,30
İnternetin bilgiye erişimi kolaylaştırması	4 %4,35	10 %10,87	15 %16,30	35 %38,04	28 %30,43
Bireysel özellikler (hırs, ahlak eksikliği, vb.)	5 5,43	8 %8,70	23 %25,00	36 %29,13	20 %21,74
Arkadaşlara ödevlerinde/araştırmalarında yardımcı olma isteği	6 %6,52	19 %20,65	30 %32,61	28 %30,43	9 %9,78
İntihal ile ilgili mevzuat eksikliği ve/veya herhangi bir cezai yaptırımın uygulanmaması	5 %5,43	9 %9,78	27 %29,35	36 %39,13	15 %16,30
Verilen ödevin net/açık olmaması	4 %4,35	17 %18,48	39 %38,04	27 %29,35	9 %9,78
Yabancı dil yetersizliği	5 %5,43	18 %19,57	17 %18,48	29 %31,52	23 %25,00

İntihali bir suç olarak görmeme	4 %4,35	8 %8,70	15 %16,30	40 %43,47	25 %27,17
Verilen araştırma konusunun veya ödevin gereksiz/önemsiz bulunması	3 %3,26	14 %15,22	24 %26,09	29 %31,52	22 %23,91
Akademik yükselme kriterleri, kadro sorunları (rekabet, nicel değerlendirme)	4 %4,35	4 %4,35	31 %33,70	31 %33,70	22 %23,91
Alana hâkim olmama/alan dışı lisansüstü eğitim	4 %4,35	13 %14,13	29 %31,52	28 %30,43	18 %19,57
İntihal ile ilgili politika/mevzuat konusundaki bilgi eksikliği	6 %6,52	6 %6,52	12 %13,04	44 %47,83	24 %26,09

Tablo 5 incelendiğinde deneklerin intihale neden olan; İntihal unsurlarını bilmemek, ödev yaparken kolaya kaçmak, intihal mevzuatlarıyla ilgili fikir sahibi olmamak, intihali suç olarak görmemek, yabancı dil eksikliği ve internetin kolay kullanıma sahip olması gibi unsurların katılımcılar tarafından daha fazla dikkat çektiği gözlenmiştir. Bu bölümde katılımcıların çoğunluğunun ifadelerine aynı yönde cevap verdikleri dikkat çekmektedir. Örneğin; “İntihali suç olarak görmeme” yargısına 75 kişi (40 kişi “katılıyorum”, 25 kişi “tamamen katılıyorum”) olumlu cevap vermiştir. Bu kişi sayısı katılımcıların yarısından fazlasını oluşturmaktadır. Bu da göstermektedir ki intihalin nedenleri konusunda denekler tarafından ortak bir kanı benimsenmiştir.

3.4. Öğrencilerin İntihali Engellemek için Verdikleri Öneriler

Tablo 5: Öğrencilerin İntihali Engellemek için Verdikleri Öneriler					
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
İntihal konusunda öğretim elemanları eğitim vermelidir.	4 %4,35	1 %1,09	6 %6,52	35 %38,05	46 %50,00
İntihalin saptanması için intihal yazılımları kullanılmalıdır.	4 %4,35	4 %4,35	12 %13,04	32 %34,78	40 %43,48
Yapılan hatalar için kişilere geribildirimde bulunulmalıdır.	4 %4,35	1 %1,09	7 %7,61	37 %40,21	43 %46,74
Öğrencilere mevzuat uygulanarak cezai yaptırımlar uygulanmalıdır.	11 %11,96	5 %5,43	34 %36,95	23 %25,00	19 %20,65
Öğrenci bu konuda uyarılmalıdır.	3 %3,26	3 %3,26	7 %7,61	43 %46,74	36 %39,13
Öğrenci hoşgörüle karşılanmalıdır.	15 %16,30	21 %22,83	28 %30,44	13 %14,13	15 %16,30
İntihal yapan öğrenci ilgili dersten başarısız sayılmalıdır.	14 %15,22	22 %23,91	30 %32,61	12 %13,04	14 %15,22
İntihal yapan öğrenci uzaklaştırma/atılma cezası almalıdır.	28 %30,43	25 %27,18	25 %27,17	10 %10,87	4 %4,35
Üniversitelerde araştırma yöntemleri dersi zorunlu hale getirilmelidir.	9 %9,78	5 %5,43	13 %14,13	30 %32,61	35 %38,05

Bu bölümde intihalin engellenmesine yönelik öğrencilere yöneltilen önerilerden anlaşıldığı üzere eğitimciler tarafından intihal konusunda öğrencilere yeterli eğitimin verilmesi ve öğrencilerin bilinçlendirilmesi, yapılan intihallere karşı daha fazla önlemlerin alınmasıyla ilgili yargılara varılmıştır. Bu yargıları destekleyen ifadelerden “İntihal konusunda öğretim elemanları eğitim vermelidir” dikkat çekmiştir (46 kişi (%50) “tamamen katılıyorum”, 35 kişi (%38,05) “katılıyorum”). Görüldüğü üzere toplamda katılımcıların %88’i aynı yönde ifade kullanmıştır. “Öğrenci bu konuda uyarılmalıdır” ifadesine 43 kişi (%46,74) “katılıyorum, 36 kişi (39,13) “Tamamen katılıyorum” şeklinde cevap vermiştir. Öğrenciler intihal konusunda yaptıkları hatalarda uyarılmayı beklemektedirler.

4. Sonuç ve Öneriler

İstanbul'da bulunan çeşitli devlet ve vakıf üniversitelerinde öğrenim görmekte olan öğrencilere intihal algısını ölçmek amacıyla anket uygulanmıştır. Bu kapsamda 92 öğrenciye ulaşılmıştır. Katılımcıların 57'si kadın ve 35'i erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Katılımcıların çoğunluğunu İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde bulunan işletme bölümü öğrencileri oluşturmaktadır.

Araştırmanın sonucunda katılımcı öğrencilerin intihal konusunda genel bir bilgiye sahip olsalar dahi intihal hakkında yeterli bilgi birikiminde olmadıkları görülmüştür. Ayrıca eğitim sisteminin yetersizliği ve ağır uygulamaları sonucunda öğrencilerin intihale meyil ettiği ortaya çıkmaktadır.

Uygulanan anket sonuçlarından elde edilen bulgulara dayanılarak intihal konusunda şu önerilere yer verilebilir;

- İntihal algısı daha çok kültürel bir algı olduğundan bu kültürü lisans eğitime başlamadan önce öğrencilerle tanıştırmak ve farkındalık sağlamak yararlı olacaktır.
- İntihal kavramı ile ilgili ilk olarak akademik alanda (öğrenciler dahil) ve meslek gruplarında ilgili herkese bilimsel araştırma etiği ve meslek etiği adı altında eğitimler verilmelidir.
- Mevcut süre içerisinde süre gelen copy-paste kalıbından çıkılarak araştırma ve meslek etiğinin, toplumda ve çalışma alanlarında yeniden modernize edilerek benimsetilmesi ve uygulanması sağlanmalıdır.
- İntihal hakkında kesin bir sonuç alınabilmesi toplumun bu kavramlara olan anlayış ve davranışlarının değiştirilmesi gerekir.
- Eğitim sistemi içerisinde intihal kavramının önemi vurgulanmalı intihalin ahlaki anlamda da bir suç oluşturduğu bilinci yerleştirilmelidir.
- Ödevlerin zorlaştırılarak daha iyi eğitim verildiği algısından çıkılmalı ve öğrencilere araştırmalarını özendirici ödev teknikleri uygulanmalıdır.
- Öğrencilere yaptıkları ödevleri teşvik edici geri bildirimlerde bulunulmalı, böylelikle öğrencilerin motivasyonunu arttıracak daha özgün çalışmalar yapmaları sağlanacaktır.
- İntihal konusunda kullanılan yazılımların kapsamı genişletilmelidir.
- İntihal ile ilgili mevzuatlar hakkında daha fazla bilgi verilmelidir.
- Öğrenciler ilgi alanlarına yönelik araştırmalar yapmaya teşvik edilmeli ve böylelikle yapılan araştırmaların sıklığı ortadan kaldırılmalıdır.

Öğrencilerde intihal davranışının bulunması ve bunun etkileri iki boyutu olan bir problemdir. Bu problemin bir tarafında öğrenciler vardır. Öğrencilerin intihal konusunu bilmemesi veya önemsememesi yükseköğrenimin etkinliğini ve kalitesi azaltan bir unsurdur. Ancak problemin diğer yüzünde olan yükseköğretim kurumlarının intihal konusunu önemsememesi daha büyük bir problemdir. İntihal konusunda yapılan araştırmaların yetersizliği de bu konuya daha dikkatli bakmamız ve daha çok araştırmamız gerektiğini göstermektedir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almamışlardır.

Kaynakça

- Özden, M., & Özden, D. Ö. (2015). Öğretmen Adaylarına Göre Akademik Usulsüzlük Davranışları. *Journal of Higher Education & Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 5(1).
- Çakmak, N. (2015). Lisans öğrencilerinin intihal ile ilgili kavram yanılgıları. *Türk kütüphaneciliği*, 29(2), 212-240.
- Ünal, Y., & Uçak, N. Ö. (2017). Farklı Eğitim ve Kültürlerdeki Üniversite Öğrencilerinin İntihale İlişkin Görüş ve Davranışları. *Journal of Faculty of Letters/Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 34(1).
- Avaroğulları, M., & Bahri, A. T. A. (2013). Sosyal bilgiler öğretmeni adayları ve intihal: ön bilgileri, intihalin yaygınlığı ve başvurulan yöntemler. *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, (4), 94-107.

- Şeker, F., & Kamil, U. N. U. R. (2018). Lisans Düzeyinde Eğitim Alan Turizm Öğrencilerinin Etik Yargılarının İncelenmesi. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 15(2), 336-351.
- Uçak, N. Ö. (2012). Öğrencilerin intihal algısı. *Prof. Dr. K. Gülbün Baydur'a Armağan*.
- Yıldırım, Z. (2018). *Çankırı Karatekin Üniversitesi Araştırma Görevlilerinin İntihal Algısı* (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Ersoy, A., & Özden, M. (2011). Öğretmen adaylarının ödevlerinde internetten intihal yapmalarında öğretim elemanının rolüne ilişkin görüşleri. *İlköğretim Online*, 10(2).
- Uçak, N. Ö., & Birinci, H. G. (2008). Bilimsel etik ve intihal. *Türk kütüphaneciliği*, 22(2), 187-204.

